

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА
[ПРОБЛЕМЫ ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЯ /
TRANSLATION PROBLEMS]

УДК 81'255.4=111=161.2 «1920/1930»

Стаття надійшла до редакції [The article has been edited /

Статья поступила в редакцию] – 20.01.2018 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 25.01.2018 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 92.21 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2018.33.13>

«СЛУЖБОВЦІ» В УКРАЇНСЬКИХ ХУДОЖНІХ ПЕРЕКЛАДАХ ПЕРІОДУ
1920-30-Х РОКІВ (на матеріалі скорочених перекладів-переказів Е. Збарської)

Н. В. Васильєва (м. Київ, Україна)

nvasylyeva@gmail.com

пошукувач кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Досліджується привнесення до перекладів-переказів Е.Збарської творів Джеймса Олівера Кервуда “Казан” та “Казанів син” іменника “служба” та похідного від нього іменника “службовець”. До тексту перекладу іменник “служба” потрапляє шляхом парафразу, його похідна – іменник “службовець” потрапляє до тексту перекладу за посередництва перекладацької трансформації конкретизації. Введення іменника “служба” та його похідних до різних перекладів-переказів Е.Збарської могло бути спричинено особливостями її індивідуального стилю. Також це могло бути спричинено тогочасною тенденцією до одомашнення перекладів, що могла бути викликана, зокрема, тогочасною так званою “залізною завісою”. Також порівнюється використання іменника “служба” та його похідних в творах тогочасної перекладної (переклади-перекази Е.Збарської) та вітчизняної (твори Валер’яна Підмогильного, Майка Йогансена та Михайла Зоценка) літератури. Робиться спроба пояснити введення до перекладу іменника “службовець” особливостями тогочасного професійного та

(Translation problems)

“Sluzhbovtsi” (officials) in the 1920-30’s Ukrainian literary translations (based on the abridged and free translations by E. Zbars’ka) (in Ukrainian) [«Sluzhbovtci» v ukrai'ns'kyh hudozhnykh perekладаh periodu 1920-30-h rokiv (na materialі skorochenyh perekladiv-perekaziv E. Zbars'koi’)]

© Vasylyeva N. V. [Vasyl'jeva N. V.] nvasylyeva@gmail.com

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

соціального складу країни мови перекладу. Пояснюється наявність іменника “служба” та похідного від нього іменника “службовець” в творах як національної так і перекладної літератури з точки зору теорії літературної полісистеми Ітамара Евен-Зогара. Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у продовженні вивчення перекладацької спадщини періоду 1920-30-х років, а саме – у вивченні скорочених перекладів-переробок та перекладів-переказів, їх спільних особливостей та їх зв’язку з тогочасною вітчизняною літературою.

Ключові слова: переклад-переказ, Е.Збарська, одомашнення, перекладна література, національна література, теорія літературної полісистеми, період 1920-30-х років.

“СЛУЖАЩИЕ” В УКРАИНСКИХ ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ПЕРЕВОДАХ
ПЕРИОДА 1920-30-Х ГОДОВ (на материале сокращённых переводов-
пересказов Э. Збарской)

Н. В. Васильева (г. Киев, Украина)
nvasylyeva@gmail.com

соискатель кафедры теории и практики перевода с английского языка
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бульвар Тараса Шевченко, 14

Рассматривается привнесение в сокращённые переводы-пересказы Э.Збарской повестей Джеймса Оливера Кервуда “Казан” и “Бари, сын Казана” существительного “служба” и его производной, существительного “службовець” (служащий). Введение в перевод существительного “служба” осуществляется посредством парафразы. Введение в перевод его производной – существительного “службовець” (“служащий”) – осуществляется посредством трансформации конкретизации. Привнесение в перевод-пересказ Э.Збарской существительного “служба” могло быть вызвано особенностями её индивидуального стиля. Также это могло быть вызвано всеобщей тенденцией одомашнивания переводов, которая, в свою очередь, могла быть обусловлена так называемым “железным занавесом”. Также сравнивается использование

© Васильева Н. В. [Васильева Н. В.] nvasylyeva@gmail.com

«Службовці» в українських художніх перекладах періоду 1920-30-х років (на матеріалі скорочених перекладів-переказів Е. Збарської) (Українською)

[“Служащие” в украинских художественных переводах периода 1920-30-х годов (на материале сокращённых переводов-пересказов Э. Збарской) (На укр. яз.)]

(Проблеми перекладознавства [Проблеми переводоведения])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

существительного “служба” и его производных в произведениях переводной (переводы-пересказы Э.Збарской) и отечественной (произведения Валерьяна Пидмогильного, Майка Йогансена и Михаила Зощенко) литературы периода 1920-30-х годов. Делается попытка объяснить введение в перевод существительного “службовец” особенностями профессионального и социального состава страны языка перевода в период 1920-30-х годов. Объясняется наличие существительного “служба” и его производных в произведениях как национальной так и переводной литературы с точки зрения теории литературной полисистемы Итамара Эвен-Зохара. Перспективным считаем продолжение изучения переводческого наследия периода 1920-30-х годов, изучения украинских сокращённых переводов-пересказов, их общих особенностей и их связи с произведениями украинской отечественной литературы периода 1920-30-х годов.

Ключевые слова: *сокращённый перевод-пересказ, Э.Збарская, переводческая стратегия одомашнивания, национальная литература, переводная литература, теория литературной полисистемы, период 1920-30-х годов.*

“SLUZHBOVTSI” (OFFICIALS) IN THE 1920-30’s UKRAINIAN LITERARY TRANSLATIONS (based on the abridged and free translations by E. Zbars’ka)

N. V. Vasylyeva (Kyiv, Ukraine)

nvasylyeva@gmail.com

applicant, Department of Theory and Practice of English Translation
 Taras Shevchenko National University of Kyiv
 (Ministry of Education and Science of Ukraine)
 14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article pioneers introduction of the noun “sluzhba” (job, service) and its derivative “sluzhbovets” (an official) into the free and abridged translations by E.Zbars’ka of James Oliver Curwood’s works “Kazan” and “Baree, son of Kazan”. The noun “sluzhba” is introduced into the translation by means of paraphrase, its derivative “sluzhbovets” is introduced into the translation by means of translation transformation of concretization. The introduction of the noun “sluzhba” into the translations by E.Zbars’ka of James Oliver Curwood’s works could be caused by some peculiarities of E.Zbars’ka individual translating style. Also it could be caused by the then tendency for

(Translation problems)

“Sluzhbovtsi” (officials) in the 1920-30’s Ukrainian literary translations (based on the abridged and free translations by E. Zbars’ka) (in Ukrainian) [«Sluzhbovtci» v ukrai'ns'kyh hudozhnih perekladah periodu 1920-30-h rokiv (na materiali skorochenyh perekladiv-perekaziv E. Zbars'koi)]

© Vasylyeva N. V. [Vasyl'jeva N. V.] *nvasylyeva@gmail.com*

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

the domestication of translations, which, in its turn, might be caused by the then so called “iron curtain”. The usage of the noun “sluzhba” and the derivatives in the works of the then translated literature (free and abridged translations by E.Zbars’ka) is being compared to the usage of the noun “sluzhba” and its derivatives in the works of the then national literature (the works of Valeriyana Pidmohylnyi, Mike Yohansen and Mikhail Zoshchenko). An attempt is being made to explain the introduction of the noun “sluzhbovets” into E.Zbars’ka’s translation by the then professional and social composition of the population in the country of the source language. Also an attempt is being made to explain the usage of the noun “sluzhba” and its derivatives in the works of the then translated literature as well as in the works of the then national literature from the point of view of literary polysystem theory by Itamar Even-Zohar. Prospects for research are to continue the study of the 1920-30’s Ukrainian translation heritage, namely the study of Ukrainian literary free and abridged translations of the 1920-30’s, the study of their similarities and of their connection with the then Ukrainian national literature.

Keywords: *abridged and free translation, E.Zbars’ka, domestication of translation, national literature, translated literature, literary polysystem theory, the 1920-30’s.*

ВСТУП

Період 1920-30-х років вважається періодом розквіту перекладацької справи. Відповідно, в період 1920-30-х років було зроблено надзвичайну кількість перекладів. Як говорить теорія літературної полісистеми Ітамара Евен-Зогара, перекладна література перебуває в певному взаємовідношенні з літературою національною одного й того ж самого періоду. Отже, в даній розвідці ми розглянемо таку спільну особливість перекладної та національної літератури періоду 1920-30-х років, як наявність іменника “служба” та похідного від нього іменника “службовець” в творах перекладної та національної літератури періоду 1920-30-х років. Усвідомлюємо, що просто наявність іменника “служба” та похідного від нього іменника “службовець” в якомусь творі перекладної або національної літератури ще не є достатньою підставою для проведення дослідження. Але звертає на себе увагу той факт, що в той час як в тогочасній національній літературі іменник “служба” та його похідну “службовець” використано в творах, дія яких розгортається в місті, в установах, що виглядає досить природно, доречність наявності “службовців” в диких, неосвоєних хащах

© Васильєва Н. В. [Васильева Н. В.] nvasilyeva@gmail.com

«Службовці» в українських художніх перекладах періоду 1920-30-х років (на матеріалі скорочених перекладів-переказів Е. Збарської) (Українською)

[“Служащие” в украинских художественных переводах периода 1920-30-х годов (на материале сокращённых переводов-пересказов Э. Збарской) (На укр. яз.)]

(Проблеми перекладознавства [Проблемы переводоведения])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

півночі Канади початку 20-го століття (рік написання першотвору повісті “Казан” – 1914, повісті “Казанів син” – 1917) можна піддати сумніву. Отже привнесенню до аналізованих перекладів-переказів Е.Збарської іменника “служба” та похідного від нього іменника “службовець” в порівнянні з використанням цих лексем в творах тогочасної національної літератури періоду 1920-30-х років і присвячено дану статтю.

Актуальність нашого дослідження зумовлюється тим, що останнім часом культурна спадщина періоду 1920-30-х років викликає активний інтерес дослідників-фахівців.

Огляд праць: Зокрема віддають належну шану філологічному доробку періоду 1920-30-х років фахівці-філологи. Видавництво Дмитра Бураго перевидало “Російсько-український академічний словник” А. Кримського та С.Єфремова (1924-1933 роки видання). У широкому доступі цей словник є наразі доступним за наступною електронною адресою [4]. За цією ж самою електронною адресою також присутні деякі інші словники, що їх було укладено та видано в період 1920-30-х років. Також досліджують доробок видатних письменників та поетів періоду 1920-30-х років наступні фахівці: присвятила творчості Майка Йогансена дисертаційне дослідження Ярина Володимирівна Цимбал [6]; висвітлює в дисертації взаємозв’язок між оригінальною та перекладацькою діяльністю Валер’яна Підмогильного А.І.Седлєрова [5]. Також присвячують увагу перекладацькій спадщині періоду 1920-30-х років дослідники-перекладознавці. Досліджує долі та перекладацький доробок перекладачів періоду 1920-30-х років Л.В.Коломієць в книзі “Український художній переклад та перекладачі періоду 1920-30-х років” [3]. Вийшла “Хрестоматія вибраних праць з перекладознавства “Українська перекладознавча думка 1920-х – початку 1930-х років” у видавництві “Нова книга” [2]. Займаються працями Ітамара Евен-Зогара фахівці-перекладознавці Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. Присвятив низку статей періодові 1920-30-х років Т.В. Шмігер.

Об’єкт дослідження: випадки використання в проаналізованих творах літератури перекладної та національної іменника “служба” та похідних від нього.

Предмет дослідження: різниця між випадками використання іменника “служба” та його похідних в проаналізованих творах літератури національної та перекладної.

Методи дослідження: було використано метод узагальнення задля визначення спільних особливостей проаналізованих творів перекладної та національної літератури.

(Translation problems)

“Sluzhbovtsi” (officials) in the 1920-30’s Ukrainian literary translations (based on the abridged and free translations by E. Zbars’ka) (in Ukrainian) [«Sluzhbovtci» v ukrai’ns’kyh hudozhnih perekladah periodu 1920-30-h rokiv (na materiali skorochenyh perekladiv-perekaziv E. Zbars’koi’)]

© Vasylyeva N. V. [Vasyl’jeva N. V.] nvasyljeva@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

Мета статті: продемонструвати, як привнесення до перекладу іменника “служба” та похідних від нього наближає текст перекладу до тогочасної “міської” дійсності країни мови перекладу. Пояснити це явище з точки зору теорії літературної полісистеми Ітамара Евен-Зогара.

Завдання дослідження:

Виявити випадки вживання іменника “служба” та його похідних в тогочасній національній літературі.

Виявити особливості тогочасної дійсності країни мови перекладу, які зумовили частотне використання іменника “служба” та його похідних в тогочасному мовленні, та, як наслідок, в тогочасній національній літературі.

Виявити випадки привнесення іменника “служба” та його похідних в аналізованих творах літератури перекладної.

Пояснити випадки використання іменника “служба” та його похідних в літературі як перекладній так і національній періоду 1920-30-х років з точки зору теорії літературної полісистеми.

Матеріал дослідження складали: переклади-перекази Е.Збарської анімалістичних повістей Джеймса Олівера Кервуда “Казан” та “Казанів син” та їх англійські оригінали. Також було проведено паралелі з використанням іменника “служба” в перекладі-переробці Е.Збарської анімалістичної повісті Ернеста Сетона-Томпсона “Маленькі дикуни”. Крім того, в дослідженні було використано матеріал української національної літератури періоду 1920-30-х років: романи Валер’яна Підмогильного “Невеличка драма”, “Місто” та повість цього ж автора “Остап Шаптала”; повість Майка Йогансена “Пригоди Гаррі Руперта, Мак-Лейстона та інших”. Також ми звертались до творів загально радянської літератури, а саме – до оповідань тогочасного дитячого письменника Бориса Житкова та письменника-сатирика Михайла Зощенка.

Варто окремо зауважити, що дослідження використання іменника “служба” та його похідних в перерахованих щойно творах літератури перекладної та національної з точки зору теорії літературної полісистеми Ітамара Евен-Зогара ще не проводилось, що й зумовлює **новизну дослідження**.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Рік видання перекладу-переказу Е.Збарської анімалістичної повісті Джеймса Олівера Кервуда “Казан” – 1928. Аналізований переклад Е.Збарської повісті Джеймса Олівера Кервуда “Казан” – переклад-переказ. Відповідно, Е.Збарська

© Васильєва Н. В. [Васильева Н. В.] nvasilyeva@gmail.com

«Службовці» в українських художніх перекладах періоду 1920-30-х років (на матеріалі скорочених перекладів-переказів Е. Збарської) (Українською)

[“Служащие” в украинских художественных переводах периода 1920-30-х годов (на материале сокращённых переводов-пересказов Э. Збарской) (На укр. яз.)]

(Проблеми перекладознавства [Проблемы переводоведения])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

переказує повість Джеймса Олівера Кервуда “Казан” використовуючи мовні засоби, що вони були в ужитку саме в період 1920-30-х років. Таким чином, в аналізованому перекладі-переказі Е.Збарської з’являються деякі явища та поняття, що вони були в активному вжитку в мовленні країни мови перекладу в період 1920-30-х років, але які відсутні в першотворі та в “пізнішому” (2015 рік видання) перекладі повісті “Казан” [12], що його було обрано для порівняння. Отже, одним із таких мовленнєвих засобів, відсутніх в першотворі та “пізнішому” перекладі повісті (переклад Олени Ломакіної 2015 року видання [12]), але присутніх в перекладі-переказі Е.Збарської є іменник “служба” та похідні від нього. Таким чином, описуючи спосіб життя Торпа, одного з хазяїв головного героя повісті – вовка-собаки Казана, перекладачка Е.Збарська пише: *Він зрідка приїздив до дружини. Нині Торп приїхав разом з нею, щоб повернутись на місце служби разом з нею* [10, с. 5]. До тексту перекладу іменник “служба” було введено за допомогою парафразу та переказу-компресії. Відповідно, в першотворі та в пізнішому перекладі Олени Ломакіної [12], що його було обрано для порівняння, іменник “служба” відсутній.

Так само шляхом парафразу було введено іменник “служба” і до інших перекладів-переказів Е.Збарської. До прикладу, бачимо привнесення цього іменника також і до перекладу-переробки Е.Збарської анімалістичної повісті Ернеста Сетона-Томпсона “Маленькі дикуни”. Отже, описуючи стосунки головного героя повісті, Яна, з їхньою новою служницею, та їх плідну взаємодію у вивченні рослин, перекладачка, переказуючи-компресуючи зміст кількох сторінок тексту, пише: *Таких прогулянок було багато, але згодом Бріджета покинула службу; тоді Ян не міг уже з нею стріватись* [17, с.17]. Як вже було зазначено, до тексту перекладу-переказу Е.Збарської іменник “служба” “потрапляє” шляхом парафразу, отже в першотворі [21] та в пізнішому перекладі Леоніда Солонька та Марії Головки [18] іменник “служба” відсутній.

Можемо припустити, що наявність іменника “служба” та похідних від нього в перекладі-переказі Е.Збарської анімалістичної повісті Джеймса Олівера Кервуда “Казан” та в перекладі-переробці анімалістичної повісті Ернеста Сетона-Томпсона “Маленькі дикуни” могла бути спричинена особливостями індивідуального стилю перекладачки, що, вони, в свою чергу могли бути зумовлені тогочасною цензурою або редакцією.

Щоб зрозуміти привнесення іменника “служба” до аналізованих перекладів-переказів Е.Збарської, варто звернутись до тогочасної національної літератури країни мови перекладу, адже література завжди віддзеркалює усі процеси та

(Translation problems)

“Sluzhbovtsi” (officials) in the 1920-30’s Ukrainian literary translations (based on the abridged and free translations by E. Zbars’ka) (in Ukrainian) [«Sluzhbovtci» v ukrai'ns'kyh hudozhnyh perekladah periodu 1920-30-h rokiv (na materialy skorochenyh perekladiv-perekaziv E. Zbars'koi)]

© Vasylyeva N. V. [Vasyl'jeva N. V.] nvasyljeva@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

явища, що вони мають місце в житті того чи іншого суспільства. В даному дослідженні ми наведемо приклади з творів Валер'яна Підмогильного, Майка Йогансена та таких загальнорадянських письменників, як Борис Житков та Михайло Зощенко.

Зараз звернімося до прикладів використання іменника “служба” в романі Валер'яна Підмогильного “Невеличка драма”, що його було написано в 1930-му році, та який видавці роману (видавництво “Знання”, Київ, 2014, серія “Скарби”) характеризують як “своєрідний психологічний зріз життя людини в Україні в 1920-ті роки” [16]. Таким чином, в романі Валер'яна Підмогильного “Невеличка драма” кооператор Давід Семенович Іванчук, після того, як його знову було запрошено працювати у кооперативі, вмовляє свою дружину продовжувати працювати наступним чином: *Ні, ти, Тетяно, конешно, служби не бросай...* [16, с.231]. В цьому ж самому романі на пояснення Марти про те, що її заробітної платні не вистачить, щоб платити підвищеного комірною, орендар відповідає наступним чином: *Це я знаю. Та тільки хіба з самої служби люди живуть?* [16, с.234]

Також бачимо іменник “служба” і в творах тогочасного загальнорадянського письменника-сатирика Михайла Зощенка. До прикладу, в своїй “Блакитній книзі” (рік написання 1934-1935) в оповіданні “Рассказ про няню или прибавочная ценность у этой профессии” письменник пояснює необхідність подружжя Фарфорових найняти няню наступним чином: *Но тут тем более им выгодней было иметь няню, чем самой мадам Фарфоровой покинуть место службы и удалиться с производства* [8, с.42]. В оповіданні “Романтическая история с одним начинающим поэтом” ...*поэт до того упал духом, что дал себе обещание, в случае если он выпутается благополучно из создавшегося положения, непременно найти службу, чтобы не полагаться в дальнейшем на чистое искусство* [8, с.261].

Також бачимо іменник “служба” і в творах одного з видатних загальнорадянських дитячих письменників періоду 1920-30-х років Бориса Житкова. Таким чином, батько одного з головних героїв оповідання “Про обезьянку” *идёт утром на службу: Вот отец идёт утром на службу. Почистился, надел шляпу, спускается по лестнице* [7, с.13]. Присутній іменник “служба” також і в оповіданні Бориса Житкова “Про волка”. Змальовуючи складнощі утримання вовка у місті автор пише: *Когда я шёл со службы домой, меня на улице остановил полицейский пристав: – Простите, это вы волка держите?* [7, с.40].

© Васильєва Н. В. [Васильева Н. В.] nvasilyeva@gmail.com

«Службовці» в українських художніх перекладах періоду 1920-30-х років (на матеріалі скорочених перекладів-переказів Е. Збарської) (Українською)

«Служащие» в украинских художественных переводах периода 1920-30-х годов (на материале сокращённых переводов-пересказов Э. Збарской) (На укр. яз.)

(Проблеми перекладознавства [Проблемы переводоведения])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Про поширеність, порівняно з мовленням сучасним, іменника “служба” в тогочасному мовленні та, відповідно, в тогочасній національній літературі, може свідчити той факт, що в тогочасній національній літературі присутні різні похідні від іменника “служба”. Зокрема, присутнє похідне від іменника “служба” дієслово “служити”. Присутнє воно, зокрема, в романі Валер’яна Підмогильного “Невеличка драма”. Таким чином, головна героїня роману Марта *служить* [16, с.178] в махортресті. Колега Марти, Ліна Лісова, пояснює тій причини свого одруження наступним чином: *Це... життєва річ, та й годі. ... Він служить, я служу, якось можна жити...* [16, с.15]. Крім того, *служить* у нархарчі [16, с.18] Тетяна Ничипорівна, дружина кооператора Іванчука. В свою чергу, кооператор Давід Семенович Іванчук радить своїй дружині Тетянні Ничипорівні: *Но ні за тим я совітую тобі, Тетянко, служити щоб грошей більше було, я на гроші не жадний* [16, с.232]. Також наявне дієслово “служити” і в повісті Валер’яна Підмогильного “Остап Шаптала”: *служив на гамарні* [15, с.128] (гамарня – металоплавильна майстерня – [14, с.789]). головний герой повісті – Остап Шаптала.

Також бачимо похідне від іменника “служба” дієслово “служити” і в творах ще одного видатного письменника та перекладача періоду 1920-30-х років – Майка Йогансена: *служить на сірчано-квасному* (заводі – пояснення наше – Н.В.) [9, с.382] головний герой повісті “Пригоди Мак-Лейстона, Гаррі Руперта та інших” Гаррі Руперт.

Також присутнє дієслово “служити” і в творах тогочасного загально радянського письменника-сатирика Михайла Зощенка. До прикладу, в оповіданні “Рассказ про няню или прибавочная ценность у этой профессии”, що ми його вже цитували, подружжя Фарфорових *...сами не могли своему ребёнку обеспечить любовь и ласку* [8, с.42] тому що *Они оба-два служили на производстве* [8, с.42]. В оповіданні Зощенка “Мелкий случай из личной жизни” серії “Рассказы о коварстве” автор висловлює припущення про одного з героїв твору, що *...может быть, он служит на оптическом заводе и там даром раздают очки* [8, с.179]. В оповіданні цього ж автора “Происшествие” *Такая молодая женщина с ребёнком* [8, с.320] *...едет с ним в Новороссийск. У неё муж, что ли там, служит на заводе* [8, с.320].

Отже, як бачимо, в тогочасній національній літературі присутнє похідне від іменника “служба” дієслово “служити”, що може бути підтвердженням розповсюдженості іменника “служба” та його похідних в тогочасному мовленні.

Також в тогочасній національній літературі бачимо й інші похідні від іменника “служба”. До прикладу, похідний від іменника “служба” іменник

(Translation problems)

“Sluzhbovtsi” (officials) in the 1920-30’s Ukrainian literary translations (based on the abridged and free translations by E. Zbars’ka) (in Ukrainian) [«Sluzhbovtci» v ukrai’ns’kyh hudozhnih perekladah periodu 1920-30-h rokiv (na materiali skorochenyh perekladiv-perekaziv E. Zbars’koi’)]

© Vasylyeva N. V. [Vasyl’jeva N. V.] nvasyljeva@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

“службовець”. Бачимо похідний від іменника “служба” іменник “службовець” зокрема в романі Валер’яна Підмогильного “Місто”. Таким чином, зображаючи найперше заняття, що його головний герой роману “Місто” Степан Радченко проводив на курсах українізації, Підмогильний пише: *Службовці сиділи роєм коло зсунутих столів проти чималого шматка лінолеуму, що правив за класну дошку* [14, с.397]. Також наявна лексема “службовець” і в романі Валер’яна Підмогильного “Невеличка драма”. Отже, Підмогильний зображає вагання одного з героїв роману Юрія Славенка щодо можливості чи неможливості його стосунків із головною героїнею роману діловодкою Мартою наступним чином: *Уявити тільки собі – він людина поважна, людина науки, почав би лицятись до якоїсь радторгслужбовки, марнувати для неї дорогоцінний час, почав би принижуватись, запобігати перед нею, зітхати, мучитись любовною хворобою, як останній йолоп, а може ще й змагатись за неї з тими хлопчиськами, що коло неї круяться!* [16, с.97] Потім того, Коли Славенко почав зустрічатися з Мартою, зображаючи швидкоплинність їхніх побачень, автор пише: *З сьомої до дванадцятої – п’ять довгих годин – майже робітний день службовця, збігали їм суцільною яскравою миттю, сліпучою і раптовою, як спалах мангану* [16, с.133]. Ще один Мартин знайомий, Льова Роттер, після того, як Марту було скорочено, *...не побачивши Марту серед службовців, що виходили після праці з установи, вельми збентежився і вирішив нареши́ті навідатись до неї додому* [16, с.266].

Бачимо похідний від іменника “служба” іменник “службовець” також і в творах тогочасного загально-радянського письменника Михайла Зощенка. До прикладу, в оповіданні “Забавное приключение” серії “Рассказ о любви” *Жена одного служащего, довольно молодая и очень интересная дама влюбилась в одного актёра* [8, с.125]. Одна з дійових осіб оповідання Зощенка “Мелкий случай из личной жизни” серії “Рассказы о деньгах” *...поскольку служащая и не очень дорожит местом, – она любит опаздывать* [8, с.46].

Отже, як бачимо, в творах тогочасної вітчизняної та загально радянської літератури, де зображується міське життя, іменник “службовець”, похідний від іменника “служба” присутній. Адже на час виконання аналізованих перекладів-переказів Е.Збарської творів Джеймса Олівера Кервуда (рік видання перекладу повісті “Казан” – 1928, повісті “Казанів син” – 1930) службовці становили достатньо широкий прошарок міського населення (дія більшості цитованих творів національної літератури відбувається в місті). Отже, позначилась ця особливість професійного та соціального складу країни мови перекладу також і на літературі

© Васильєва Н. В. [Васильева Н. В.] nvasilyeva@gmail.com

«Службовці» в українських художніх перекладах періоду 1920-30-х років (на матеріалі скорочених перекладів-переказів Е. Збарської) (Українською)

[“Служащие” в украинских художественных переводах периода 1920-30-х годов (на материале сокращённых переводов-пересказов Э. Збарской) (На укр. яз.)]

(Проблеми перекладознавства [Проблемы переводоведения])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

перекладній. Як ми вже зазначали у вступі до даної статті, присутній іменник “службовець” також і в творах літератури перекладної, а саме в перекладі-переказі Е.Збарської повісті Джеймса Олівера Кервуда “Казанів син”. Таким чином, даючи характеристику Мак-Таггартові, одному з головних героїв анімалістичної повісті “Казанів син” (“Baree, son of Kazan” [20]) Джеймс Олівер Кервуд пише: *McTaggart had been factor at Lac Bain for seven years. In the company's books down in Winnipeg he was counted a remarkably successful man* [20, с.36]. В перекладі-переказі Е.Збарської *a remarkably successful man* “перетворюється” на *найкориснішого службовця*: *У книжках компанії Гудзонової затоки його було записано як найкориснішого службовця* [11, с.57]. До тексту перекладу похідна іменника “служба” – “службовець” “потрапляє” шляхом трансформації конкретизації.

Отже, як бачимо, іменник “служба”, та похідні від нього присутні як в творах літератури національної, так і в творах літератури перекладної (переклади-перекази Е.Збарської). Але звертає на себе увагу той факт, що в творах літератури національної дія відбувається в місті: в установах, в махортресті, на курсах українізації, тощо. Тоді як в першотворах повістей Джеймса Олівера Кервуда (та в пізнішому перекладі повісті “Казан” Олени Ломакіної [12]) дія відбувається в глухих незайманих лісах півночі Канади початку ХХ-го сторіччя. Таким чином, використання перекладачкою іменника “служба” та похідного від нього іменника “службовець” ніби переносять дію з “неходжених канадських нетрів” [13, с.237] півночі Канади початку ХХ-го століття, де вона відбувалась в першотворі, до тогочасного міського оточення країни мови перекладу, тобто до тогочасної “конторської”, “канцелярської” дійсності українських установ 1920-30-х років. Що, в свою чергу, дає нам підстави вважати привнесення до тексту перекладу іменника “служба” та похідного від нього іменника “службовець” одомашненням, наближенням перекладу до тогочасної урбаністичної, міської дійсності країни мови перекладу.

Як писав в своїй праці “Місце перекладної літератури в літературній полісистемі” відомий ізраїльський мовознавець Ітамар Евен-Зогар, *Перекладні твори ...приймають специфічні норми, манери та лінії поведінки, що є наслідком їхніх стосунків з іншими вітчизняними співсистемами* [1, с.31]. Отже, можемо припустити, що саме внаслідок “стосунків” з “вітчизняними співсистемами” така “специфічна норма, манера та лінія поведінки” [1, с.31], як привнесення до перекладу іменника “служба” та похідного від нього іменника “службовець” з’являється в кількох перекладах-переказах (“Казан” та “Казанів син”) Е.Збарської.

(Translation problems)

“Sluzhbovtsi” (officials) in the 1920-30’s Ukrainian literary translations (based on the abridged and free translations by E. Zbars’ka) (in Ukrainian) [«Sluzhbovtci» v ukrai'ns'kyh hudozhnyh perekladah periodu 1920-30-h rokiv (na materiali skorochenyh perekladiv-perekaziv E. Zbars'koi’)]

© Vasylyeva N. V. [Vasyl'jeva N. V.] nvasylyeva@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Можемо припустити, що ця “спільна лінія поведінки” [1, с.31] з’являється в перекладах внаслідок особливостей індивідуального стилю перекладачки, що могли бути зумовлені специфікою тогочасного життя, що знайшла своє відображення в тогочасному мовленні країни мови перекладу.

Також, можемо припустити, що наявність в перекладах-переказах Е.Збарської іменника “служба” та похідного від нього іменника “службовець” могла бути зумовлена фоновими знаннями перекладачки та її життєвим досвідом. Тобто, в даному випадку, скоріше йдеться про відсутність у перекладачки фонових знань, необхідних для виконання перекладу творів пригодницької анімалістичної літератури, дія яких відбувається в дрімучих непроникних лісах півночі Канади.

Також, можемо припустити, що поява в аналізованих перекладах творів Джеймса Олівера Кервуда, тобто поява в густих, непрохідних, непролазних хащах півночі Канади початку ХХ-го століття “служби” та “службовців” могла бути викликана тим, що точне відтворення жанрових особливостей твору (пригодницька анімалістика) не становило домінанту перекладачки.

Також, можемо припустити, що привнесення іменника “служба” та “службовець” могло бути зумовлено тогочасною загальнодержавною тенденцією до одомашнення та наближення перекладів до тогочасної дійсності країни мови перекладу. Також, тогочасна тенденція до одомашнення перекладів могла бути почасти зумовлена “залізною завісою”.

ВИСНОВКИ

Переклади-перекази Е.Збарської повістей Джеймса Олівера Кервуда “Казан” та “Казанів син” було наближено до тогочасної дійсності країни мови перекладу, було одомашнено шляхом привнесення іменника “служба” та похідного від нього іменника “службовець”.

Іменник “служба” зустрічається також і в інших перекладах-переказах Е.Збарської, що могло бути спричинено особливостями її індивідуального стилю.

Іменник “служба” та похідний від нього іменник “службовець” присутній також і в тогочасних творах вітчизняної та загальнорадянської літератури, що може бути підтвердженням однієї з ідей теорії полісистеми Ітамара Евен-Зогара про взаємозв’язок між вітчизняною та перекладною літературами.

ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

© Васильєва Н. В. [Васильева Н. В.] nvasilyeva@gmail.com

«Службовці» в українських художніх перекладах періоду 1920-30-х років (на матеріалі скорочених перекладів-переказів Е. Збарської) (Українською)

["Служащие" в украинских художественных переводах периода 1920-30-х годов (на материале сокращённых переводов-пересказов Э. Збарской) (На укр. яз.)]

(Проблеми перекладознавства [Проблемы переводоведения])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Перспективним вважаємо подальше дослідження перекладацької спадщини періоду 1920-30-х років, а саме – подальше вивчення скорочених перекладів-переказів та перекладів-переробок періоду 1920-30-х років, їх спільних особливостей та їх зв'язку з тогочасною національною літературою.

Література

1. *Евен-Зогар, Итамар* Місце перекладної літератури в літературній полісистемі, пер. Андрій Савенець, [в:] Літературознавчі та лінгвістичні студії. Загальна редакція Нелі Лисенко та Романа Мниха. – Дрогобич: Коло, с.30-38. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.tau.ac.il/~itamarez/works/papers/translated/iez-misce-pl.pdf>
2. *Кальниченко О.А., Полякова Ю.Ю.* Українська перекладознавча думка 1920-х – початку 1930-х років: хрестоматія вибраних праць з перекладознавства до курсу «Історія перекладу» для студентів, що навчаються за спеціальністю «Переклад» / укладачі Леонід Черноватий і В'ячеслав Карабан. – Вінниця, Нова книга, 2011. - 504 с.
3. *Коломієць Л.В.* Український художній переклад та перекладачі 1920-30-х років. Матеріали до курсу “історія перекладу”/ Лада Володимирівна Коломієць. – К.:Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2013. – 559с.
4. Російсько-український академічний словник. А. Кримського та С.Єфремова (1924-1933 роки видання). [Електронний ресурс] Режим доступу: g2u@org.ua
5. *Седлерова А.І.* «Мовний та позамовний контекст перекладацького доробку В. Підмогильного (на матеріалі перекладів з французької мови)» автореф. дис. ...канд. філол. наук: 10.02.16 / А.І. Седлерова; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2013. – 19с. – укр.
6. *Цимбал Я.В.* Творчість Майка Йогансена в контексті українського авангарду 20-30-х років: автореф. дис. канд. філол. наук: 10.01.01/ Ярина Володимирівна Цимбал. – Київ: Б.в., 2003.

Джерельна база

7. *Житков Б. С.* Рассказы о животных. – Смоленск: Русич, 2007. – 64с.
8. *Зоценко Михаил*, Собрание сочинений в трёх томах. Т.2. Голубая книга: [рассказы, комедии] / Михаил Зоценко. – М.: АСТ: Зебра Е, 2010. – 384с.
9. *Йогансен, Майк*, Пригоди Мак-Лейстона, Гаррі Руперта та інших сс. 227-390 // Майк Йогансен Вибрані твори / Упоряд. Р.Мельників. – Київ, “Смолоскип”, 2009. – 768с.
10. *Кервуд, Дж.О.* Казан - переказала для дітей Е. Збарська. Х.: ДВУ, 1928, 108с.
11. *Кервуд, Дж.О.* Казанів син. [скоротивши переказала Е.І. Збарська] Х.,К.: Молодий більшовик, 1930. – 143с.

(Translation problems)

“Sluzhbovtsi” (officials) in the 1920-30’s Ukrainian literary translations (based on the abridged and free translations by E. Zbars’ka) (in Ukrainian) [«Sluzhbovtci» v ukrai'ns'kyh hudozhnyh perekladah periodu 1920-30-h rokiv (na materialy skorochenyh perekladiv-perekaziv E. Zbars'koi’)]

© Vasylyeva N. V. [Vasyl'jeva N. V.] nvasylijeva@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

12. Кервуд, Дж. О. Вовк Казан – відданий друг. Переклад з англійської Олени Ломакіної. К.: Знання, 215. – 190с. – (Скарби: молодіжна серія)
13. Кервуд Дж. О. Король Гризлі. Львів, Видавництво Старого Лева, 2016. Серія Чотири лапи. 236с. Переклад Анатолій Саган.
14. Підмогильний, В.П., Місто // Оповідання. Повість. Романи. / Вступ. ст., упоряд. І приміт. В.О. Мельника; Ред. Тому В.Г. Дончик. – К.: Наукова думка, 1991. – 800с. – (Б-ка укр. літ. Рад. укр. літ.)
15. Підмогильний, Валер'ян. Остап Шаптала // Третя революція: Оповідання, повісті, роман / В.П.Підмогильний; Передм., упоряд. С.І.Луцій. – К.: Укр. письменник. 2012 – 619с.
16. Підмогильний, В. Невеличка драма: роман на одну частину / Валер'ян Підмогильний. – К.: Знання, 2014. - 294с. – (Скарби).
17. Сетон-Томпсон, Е. Маленькі дикуни. скорочений переклад-переробка Є.Збарської. Державне видавництво України, 1929. – 120с.
18. Сетон-Томпсон, Е. Два маленьких дикуни: повість / Ернест Сетон-Томпсон; пер. з англ. Леоніда Солонька, Марії Головки. – К.: Знання, 2017. – 367с. – (Скарби: молодіжна серія).
19. James Oliver Curwood. Kazan. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.ebooksread.com/authors-eng/james-oliver-curwood/kazan-8-4.shtml>
20. James Oliver Curwood. Baree, son of Kazan. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.ebooksread.com/authors-eng/james-oliver-curwood/baree-son-of-kazan-01e.shtml>
21. Thompson Seton, Ernest. Two Little Savages, [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.gutenberg.net/dirs/1/3/4/9/13499/13499-h/13499-h.htm>

References

1. Even-Zohar, Itamar *Mistse perekladnoyi literatury v literaturniy polisystemi*. Translated by Andriy Savenets'. [The position of translated literature within the literary polysystem]. Available at: <http://www.tau.ac.il/~itamarez/works/papers/translated/iez-misc-pl.pdf>
2. Kalnychenko O.A. Poliakova Yu.Yu. *Ukrayins'ka perekladoznavcha dumka 1920-kh – pochatku 30-kh rokiv* [Ukrainian translation studies thought of the 1920's and of the beginning of 1930's. Edited by Leonid Chernovaty and Vyacheslav Karaban] – Vinnytsya, «Nova Knyha» Publ., 2011. 504p.
3. Kolomiyets L.V. *Ukrayins'kyi khudozhnii pereklad ta perekladachi 1920-30-kh rokiv* [Ukrainian Literary Translation and Translators of the 1920-30's]. Kyivs'kyi universytet Publ., 2013, 559p.
4. Russian-Ukrainian Academic dictionary by A.Kryms'kyi and S.Yefremov. Available at: r2u@org.ua

© Васильєва Н. В. [Васильєва Н. В.] nvasilyeva@gmail.com

«Службовці» в українських художніх перекладах періоду 1920-30-х років (на матеріалі скорочених перекладів-переказів Е. Збарської) (Українською)

["Служащие" в украинских художественных переводах периода 1920-30-х годов (на материале сокращённых переводов-пересказов Э. Збарской) (На укр. яз.)]

(Проблеми перекладознавства [Проблемы переводоведения])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

5. Sedlerova A.I. *Movnyi ta pozamovnyi kontekst perekladats'koho dorobku V. Pidmohyl'noho (na materialy perekladiv z frantsuz'koyi movy)* [Lingual and extralingual context of Valer'yan Pidmohyl'nyi's translation heritage (based on the translations from French language)].

6. Tsymbal Yaryna. The works of Mike Johansen in the context of Ukrainian avant-garde of the 1920-30's. Ph.D. phil. sci. diss.. Kyiv, 2003. (In Ukr.)

7. Zhytkov B.S. *Rasskazy o zhyvotnykh*. [Stories about animals]. Smolensk, Rusich Publ., 2007 – 64p.

8. Zoshchenko Mikhail. *Sobraniye sochineniy v triokh tomakh*. [Collected Works in three volumes]. Tom 2 [Volume2], Golubaya kniga (rasskazy, komediyi) [The blue book: Stories, Comedies] Moscow.: AST: Zebra E publishers, 2010. 384p.

9. Yohansen, Mike, *Pryhody Mak-Leistona, Harry Ruperta ta inshykh*. [Adventures of Mac-Leiston, Harry Ruppert and others]. Mike Yohansen, Selected works. Kyiv, Smoloskyp publ. 2009, 768p.

10. Kervud Dzh. O. *Kazan*. Kharkiv, Derzhavne vydavnytstvo Ukrainy Publ., 1928. 108p. (Engl. ed.: James Oliver Curwood. Kazan)

11. Kervud Dzh. O. *Kazaniv syn*. Kharkiv, Kyiv, Molodyi Bil'shovyk Publishers, 1934. 143 p. (Engl. ed.: James Oliver Curwood. Baree, Son of Kazan)

12. Kervud Dzh. O. *Vovk Kazan – viddanyi drug*. Kyiv, Znannya Publ. 2015. – 190p. (Engl. ed. James Oliver Curwood. Kazan)

13. Curwood James Oliver. *Korol' gryzli* [Engl. ed. The Grizzly King] Vydavnytstvo Staroho Leva publ. 2016, 236 p.

14. Pidmohyl'nyi V.P. *Misto* [The City] // *Opovidannya. Povist'. Romany*. [Stories. Tale., Novels] Kyiv, Naukova dumka Publ., 1991. 800 p.

15. Pidmohyl'nyi Valeryan. *Ostap Shaptala // Tretya revolyutsia: Opovidannya, povisti, roman*. [The third Revolution: Stories, tales, novel]. Kyiv, Ukr. pys'mennyk Publ. 2012. 619p.

16. Pidmohyl'nyi V. *Nevelychka drama* [A little touch of Drama] Kyiv, Znannia Publ., 2014. 294p.

17. Seton-Tompson, E. *Malen'ki dykuny*. Derzhavne vydavnytstvo Ukrainy Publ., 1929. 120p. (Engl. ed.: Thompson Seton, Ernest. Two little savages)

18. Seton-Tompson, E. *Dva malen'kyh dykuny*. Kyiv, Znannya Publ. 2017. – 367 p. (Engl. ed.: Thompson Seton, Ernest. Two little savages)

19. James Oliver Curwood. *Kazan*. Available at:

<http://www.ebooksread.com/authors-eng/james-oliver-curwood/kazan-8-4.shtml>

20. James Oliver Curwood. *Baree, son of Kazan*. Available at:

<http://www.ebooksread.com/authors-eng/james-oliver-curwood/baree-son-of-kazan-01e.shtml>

21. Thompson Seton, Ernest. *Two Little Savages*. Available at: <http://www.gutenberg.net/dirs/1/3/4/9/13499/13499-h/13499-h.htm>

(Translation problems)

“Sluzhbovtsi” (officials) in the 1920-30's Ukrainian literary translations (based on the abridged and free translations by E. Zbars'ka) (in Ukrainian) [«Sluzhbovtci» v ukrai'ns'kyh hudozhnyh perekladah periodu 1920-30-h rokiv (na materialy skorochenyh perekladiv-perekaziv E. Zbars'koi)]

© Vasylyeva N. V. [Vasyl'jeva N. V.] nvasylyeva@gmail.com